ទារឯក[1]

នេះសាស្ត្រាទារឯក

១-នេះនឹងដំណាលកាលដើមដាន
ស្ដេចទ្រង់ព្រះនាមព្រះរាមា
មុនមានក្សត្រក្សាន្តសោយរាជា
គ្រប់គ្រងកម្ពុជាធិបតី ។

២-មានទាំងទេពីស្នំស្នេហា
ស្ដេចទ្រង់ទសពិធដោយវិន័យ
មាត្យ[221]មុខសេនាព្រាហ្មណ៍ព្រឹទ្ធ
រាស្ត្រទាសរកស៊ីសុខសាទរ ។

៣-នឹងលើកពីរឿងនាងទារឯក
ព្រោះតែនាងទារកើតហេតុរវ
អស្ចារ្យចម្លែកក្នុងនគរ
ឱ្យបញ្ចូល (ទៅ)[222]ជាអ្នកងារ ។

៤-នៅខែត្រត្បូងឃុំធំកណ្ដាល
កាលដើមអាពុកឈ្មោះចៅរា
ហៅភូមិជើងខាលនឹងពណ៌នា
ម្ដាយឯកណាឈ្មោះនាងប្រុក ។

៥-នៅរួមរកស៊ីជាមួយគ្នា
គ្រាន់ចាយសប្បាយសាន្តសុខ
កបកើតទ្រព្យាគ្រាន់ដាក់ទុក
រីឯនាងប្រុកផើមគ្រប់ខែ ។

៦-សម្រាលកូនមកក៏ប្រុសប្រាណ
ស្រឡាញ់ថ្នាក់ថ្នមពបំពេ
អស់ញាតិសន្ដានសោតសឹងតែ
បានគ្រប់ថ្ងៃខែឈ្មោះឯកហោង ។

៧-កាលក្មេងតូចៗនោះមាតា
លុះធំសក្ដិសមរូបឆោមផង
បីបមរក្សាមិនឱ្យមានហ្មង
ឆ្នាំប្រាំពីរហោងទើបមាតា ។

៨-យកទៅនៅវត្តឱ្យគ្រូប្រៀន
លុះនៅតិចទៅទសមាសា
កិច្ចការរបៀនសព្វអាហារ
បួសនេននឹងមហាសង្គ្រាជថ្លៃ ។

៩-បួសជាសាមណេរនេនឧស្សាហ៍
បំរើលោកគ្រូត្រូវព្រះទ័យ
រៀនសូត្រសាស្ត្រាធម៌បាលី
មិនមានសង្ស័យក្នុងចិន្ដា ។

១០-សូមអស់គាថាមន្តរបៀន
គ្រូលោកក៏ណែទាំងវិជ្ជា
ដ្បិទចិត្តចង់រៀនឯទេសនា
គ្មានសល់ត្រង់ណាតាមប៉ុនចិត្ត ។

---

[221] អមាត្យ (សំ.; បា. អមច្ច): មន្ត្រីជំនិតនឹងព្រះរាជា; សម្លាញ់ ។ ករិបង្រួមមួយព្យាង្គដើម្បីគោរពជើងកាព្យ ។

[222] J'ai ajouté ce mot pour compléter le nombre de syllabe de ce vers.

---

[1] តាមឯកសារសិក្សាស្រាវជ្រាវរបស់លោកបណ្ឌិតឃីង ហុកឌី (បោះពុម្ពឆ្នាំ២០០៥)

១១-មានកាល មួយ ថ្ងៃអស់បាសក ព្រមគ្នាទាំងស្រុកសមគំនិត
ចង់ស្តាប់ទេសនាជាផលពិត ដែលយើងរិះគិតពីមុនមក ។
១២-នឹងទៅនិមន្តលោកទេសនា នៅផ្ទះអាត្មាគិតលៃលក
អស់គ្រឿងបូជាផងរៀបមក បានអ្វីផងយកមកគ្រប់គ្នា ។
១៣-រៀបស្រេចដើរត្រាច់ចេញទៅ ឆ្ពោះត្រង់សំដៅព្រះវិហារ
នឹងនិមន្តលោកមកទេសនា តាមចិត្តប្រាថ្នាដែលចង់ស្តាប់ ។
១៤-ដៃកាន់ទៀនធូបគ្រឿងបូជា ស្លាបារីផ្កាដាក់ជើងស្រាប់
ដល់ឡើងលើកុដិឱនស្រពាប[223] សិរសាទន្ទាបថ្វាយបង្គំ ។
១៥-ហើយទើបពិតពុទ្ធដីកាថា ខ្ញុំព្រះករុណាមកសូមសុំ
និមន្តលោកគ្រូដ្បិទជាធំ ទេសនាផ្ទះខ្ញុំបានមួយកណ្ឌ ។
១៦-តាមតែព្រះទ័យមេត្តាប្រោស ញាតិញោមសន្តោសឆាប់ឱ្យទាន
សូមឱ្យលោកទេសន៍តែមួយកណ្ឌ ប្រញាប់រួសរាន់ក្រែងយប់ជ្រៅ ។
១៧-រីឯលោកគ្រូបានស្តែងស្តាប់ ពាក្យពេចន៍សារសព្វអរចៅអ៊ៅ
ឮគេនិមន្តខ្លួនឱ្យទៅ ទេសនាឥឡូវថាពិតអើយ ។
១៨-(ឱ)បាសកឮហើយក្រាបលា ចុះចាកយាត្រាទៅផ្ទះហើយ
លោកគ្រូពីគ្រោះបែរងើបងើយ ហៅនេនឯកឆ្លើយប្រាប់ទៅថា ។
១៩-ឥឡូវអញចង់ប្រើនេនឯង ឱ្យរៀបចាត់ចែងតែងកាយា
(ឱ)បាសកនិមន្តទេសនា អញចង់ប្រើបាទៅទេសន៍ជួស ។
២០-អ្នកនេនឮពាក្យគ្រូប្រើប្រាណ ពុំហ៊ានប្រកែកឡើងទៅហួស
រៀបខ្លួនរៀបប្រាណដោយអ្នកបួស ដើរហួសទៅហៅនេនពេជ្រផង ។
២១-ប្រាប់ថាពេជ្រអើយជូនបងទៅ ឥឡូវលោកគ្រូលោកប្រើបង
មានតែប្អូនឯងតែងទៅផង លីគម្ពីរតាមបងទៅទេសនា ។
២២-ប្អូនអើយអ្នកកុំគិតប្រកែក វេរាអស់ឯកពុំយាត្រា

[223] គួរសរសេរ «ស្រប៉ាប»(?)ទើបបានជាប់ចុងជួននឹងឃ្លាមុនហើយដែល មានន័យថា«ដែលមានរាងទាបរាបស្រពាប» ។

អាសូរតែបងបានជាគ្នា ក្រងាយម្ដេចម្ដាមានពីរនាក់ ។

២៣-នេនពេជ្រស្ដាប់ពាក្យនេនឯកហៅ ត្រេកអរថៅវ៉ៅៗពាក្យដាក់

បងចង់ទៅណាប្អូនក៏ស្ម័គ្រ ជូនអ្នកនេនទៅកុំឱ្យខាន ។

២៤-ស្បង់សោតសុទ្ធតែព្រៃចិនចៅ អង្ស័កប៉ាក់ចៅសមនឹងប្រាណ

វត្ថពន្ធព្រៃផ្កានីណងក្រាន មែនមានរស្មីនេនទាំងពីរ ។

២៥-សមន្ទរសម្បុរភ្លឺច្រះច្រាលត្រកាល អ្នកនេនទាំងពីរស្រស់ពីសី

នេនឯកល្អប្លែករកគ្មានពីរ ដោយតេជរិទ្ធីព្រះមន្ត្រខ្មី ។

២៦-លោកគ្រូយល់ហើយចូលក្នុងកុដិ លំអុតពេនពង់ទ្រង់ពីធី

សារិកាសេកសោមនមោមេ សន្ដំសត្ដេកែរករិក ។

២៧-ទាំងមហារងំបំបាំងកាយ បាត់ម៉ឺនរលាយនិងក្អែកទឹក

តែតាំងទេសនារៀលរអឹក គ្មានភ្លឹកគ្មានភ្លេចព្រះបាលី ។

២៨-ហើយសែកឥតិបិសោមេថៃលាំង សំកោកសំកាំងបាំងឥន្ទ្រីយ៍[224]

ការក្រែងអ្នកផងគេពាធី បញ្ចូលករណីមកមិនដល់ ។

២៩-សែកទាំងគាថាព្រះសីដុក សារិកាដាក់មុខកុំឱ្យឆ្ងល់

ការក្រែងអាបធ្មប់វាមកពាល់ រង់ដានទៅដារបង ។

៣០-សែកប្រេងម្សៅលាបជើងដៃ ការអស់ចង្រៃកាចកន្លង

កុំឱ្យមានមកចូលលេងលង ឱ្យដិងល្បិចល្បងអ្នកនេនឯក ។

៣១-លេខយន្តបញ្ចុះជើងធ្មេញគ្រប់ យន្តក្រួចផ្ទល់ផ្ទប់វាជសីហ៍ស្រែក

រស្ម្រណៃដាក់មុខអ្នកនេនឯក គេមើលគ្រប់ភ្នែកខ្លាចស្ញប់ស្ញែង ។

៣២-កន្សែងបញ្ចុះសុទ្ធតែយន្ត គាថាមួយពាន់ភ្លឺចិញ្ចែង

ទោះខ្មោចបីសាចក៏ខ្លាចក្រែង អ្នកនេនឯកឯងពុំមានព្រឺ ។

៣៣-ទាំងមហារលួយមហាររលាយ ប្រទាលនាងស្វាយព្រាយតាមអរ

ប្អូននាក់តែនឹងដាក់បញ្ចើ គ្រាន់ផ្លុំបង្ហើរដើរដោយខ្យល់ ។

៣៤-សែកស្រេចអស់កិច្ចការគាថា គ្មានខ្ចោះត្រង់ណាឱ្យអស់កល

តាមក្បួនខ្លួនរៀនអស់គ្មានសល់ រួចស្រេចអ្នកនេនលាចេញទៅ ។

---

[224]Cf. manuscrit sur papier (ms.) P.camb. 32, EFEO.

៣៥- នេនពេជ្រដើរមុនលីគម្ពីរ
ដំណើរនេនឯកដើរក្រោយទៅ
មាសគាធកម្ពីភ្លឺច្រាលឆ្អៅ
ឥតមានហ្មងសៅទៅទាំងសង ។

៣៦- លោកគ្រូសែកមន្តផ្លុំពីក្រោយ
តាមថ្នល់ផ្លូវឆ្ងាយក្រែកន្លង
គាថាទៅដោយដិតទៅផង
ឫអស់អ្នកផងមើលគប់គ្នា ។

៣៧- ស្រីៗកេះគ្នាឱ្យមើលទៅ
ចង្អុលបង្ហាញប្រាប់គ្នីគ្នា
ឃើញនេនឆោមឆ្លៅពីរអង្គា
ផាន់មើលវ៉ាល្អចម្លែក ។

៣៨- ប្រសិនជាបានមកអញវ៉ា
ឯនេនដើរក្រោយល្អចម្លែក
នឹងថ្នមប្រវ៉ាទុកជាឯក
នេះប្លែកទើបមកពីស្រុកណា ។

៣៩- អ្នកនេនដល់ហើយឡើងលើផ្ទះ
ស្រេចហើយរៀបអស់គ្រឿងបូជា
បាសកសំពះឱនវន្ទា
អារាធនានិមន្តលោកឡើងគង់ ។

៤០- នេនឯកសូត្រដាស់អាទិគាថា
ហើយតាំងព្រះភ្នេនពេនពានពង់
ហៅព្រាយកុមារមកជុំអង្គ
លើកសាស្ត្រាផ្ទង់តាំងនមោ ។

៤១- ពុំមានញវ័រមាត់ភ្លាត់ត្រង់ណា
សម្លេងក្រឱ្យនៅដើមក
ធ្លាប់តែទេស្នាពីមុនមក
រនរអឺកខ្ទរពីរោះក្រៃ ។

៤២- អធិប្បាយដោះស្រាយពីបាលី
សាងបារមីធួនបួនអសង្ខៃយ
សេចក្តីកាលព្រះមកុដភពត្រៃ
យកព្រះជាតិថ្លៃវេស្សន្តរ ។

៤៣- ទ្រង់ឫទ្ធសទ្ធាទិគុណខ្ជាប់
ប្រទានទាំងនរេន្ទ្រគជេន្ទ្រអស្សតរ
ស្នមសូមព្រះរាជទ្រព្យគ្មានសល់ក្រ
រាស្ត្រទាំងនគរខឹងរាល់គ្នា ។

៤៤- បណ្តេញព្រះអង្គទាំងទេពី
ទៅគង់វង្កតសាងសទ្ធា
ក្រីស្នាជាលីបួនអង្គា
ឥតមានរោគាក្សត្រឡើយណា ។

៤៥- ឯទារមៀងមើលយង់យល់ជាក់
គឺមោះមិនដឹងបើហ៊ានថា
ក្នុងចិត្រស្មោះស្ម័គ្រចង់ស្នេហា
ដ្បិទខ្លួនសោតណាទាល់ជាស្រី ។

៤៦- នឹកតែក្នុងចិត្តប្រាថ្នាខ្ជាប់
ខ្លួនក៏ទំនេរពុំមានប្តី
ពុំហ៊ានបើប្រាប់អ្នកឯណានៃ
ពុំហ៊ានស្រដីខ្មាស់អ្នកផង ។

៤៧- ក្នុងថ្លើមសាច់សួតដូចគេជ្រួយ
ស្មារតីរង្វេងធ្វេសសូន្យសុង
ក្នុងទ្រូងរំជួយអស់អង្គា
ស្ទើរតែពុំគង់រស់រូបា ។

៨៨-គិតហើយយកគ្រឿងដាក់លើពាន   ក្នុងចិត្តគិតអានជាប្រស្នា
ស្លាម្លូបារីមូរចងជាប់គ្នា   នាងលើកបូជាប្រគេនខ្មី ។
៨៩-នេនឯកទទួលបារីស្លា   ដឹងជាប្រស្នាពុំស្រដី
លុះនេនទេស្នាចប់ហើយនៃ   តែក្នុងព្រះទ័យ[225]ចង់ស្នេហា ។
៩០-បាសកលើកគ្រឿងបូជាមក   ចេកអំពៅអង្ករដាក់បណ្ដាការ
ទៀនធូបគ្រប់អស់គ្នីគ្នា   ថ្វាយស្រេចហើយនេនភត្តាឱ្យ ។
៩១-រីឯនាងទាវរ័ក្ខធីតា   លើកបណ្ដាការទៅតាមដោយ
ចំណង់នៃចិត្រគិតថាឱ្យ   បានបុណ្យព្រះដោយចិត្រប្រាថ្នា ។
៩២-លើកដាក់ចំពោះចំពីមុខ   ដោយនាងគិតទុកក្នុងចិន្ដា
ទៅដល់នេនឯកប្លែកស្នេហា   លូកដៃប្រវាទទួលខ្មី ។
៩៣-គន់ភ្លាំងស្លាំងកាំងទាំងកាយា   ព្រោះឃើញចិន្ដាទាវមេត្រី
យល់រាងនាងល្អកល្យាណី   ស្មើរស្លុតស្មារតីធ្វេសរាយមាយ ។
៩៤-ថាឱរូបរាងស្រីនាងស្រីនេះ   ល្អអីល្អម្ល៉េះស្មើស្មគិនាយ
បើមើលឱ្យអស់ទាំងទ្រង់ទ្រាយ   និងរកស្រីអាយនេះផ្ទឹមគ្មាន ។
៩៥-បើបានមកអញនេះតិចវ៉ា   នឹងរក្សារូបារួមស្ថាន
មិនឱ្យប្អូនមិត្តមាសកល្យាណ   អំពល់ព្រួយប្រាណដល់តិចឡើយ ។
៩៦-នេនឯកបបួលនេនពេជ្រថា   ហៃប្អូនពុំងាមាសបងអើយ
រៀបមូរគម្ពីរឱ្យស្រេចហើយ   កែរអើយយើងទៅទាន់ពីថ្ងៃ ។
៩៧-អ្នកនេនគិតដូចក្នុងចិន្ដា   ហើយលាបាសកទៅវត្តវៃ
ចូលថ្វាយបង្គំគ្រូហើយនៃ   នេនឯកប្រាស្រ័យលាចង់សឹក្ខ ។
៩៨-ឯលោកគ្រូព្រមចំអន់ថា   យ៉ាងមានសិកា[226]ធ្វើរវើក
ត្រូវមន្ដវិជ្ជាការពីព្រឹក   នេនពេជ្រក៏នឹកចង់សឹក្ខផង ។
៩៩-វិលមកដល់កុដិប្រះនិទ្រា   គិតដល់សង្សារភក្ត្រសៅហ្មង

[225]ព្រះហទ័យ

[226]ឧបាសិកា

យកស្លាបារីស្រីទាវចង　មកស្រាយចំណងដឹងប្រាជ្ញា ។
៦០-ស្លាចងបារីចងនាងឱ្យមក　ប៉ុនប៉ងនិងយកជាសង្សារ
ហើយផ្តាំឱ្យទៅកុំវេរា　ដាក់ពានស្លាថាទទួលហើយ ។
៦១-ឃើញហើយរំពឹងរឹងជាទុក្ខ　តានតឹងចេរចុកអន់អាក់អួល
កើតតែអំពល់យល់ពុំស្រួល　ថៃថប់រំជួលគ្រប់វេលា ។
៦២-ថប់ដ្បិទដល់គិតនោះគ្មានគេ　ថប់មួយខ្លាចខុសនឹងមេបា
ថប់ប៉ីក្រែងស្រីមិនមេត្តា　ថប់ប្អូនដល់ការណាគ្មានប្រាក់ ។
៦៣-បើកផើយឡើងឃើញដួងតារា　ព្រះច័ន្ទជ្រះថ្លាភ្លឺត្រជាក់
ទឹកភ្នែកហូរលែ្ហងស្រក់ស្រាក់　គិតតែរលក្ខណ៍ពុំនិទ្រា ។
៦៤-លុះព្រឹកភ្លឺស្វាងបំព្រាងជាក់　នេនទៅសំណាក់លោកអាចារ្យ
ដល់ហើយឯកពេជ្រក្រាបវន្ទា　ចាកពីសិក្ខាទាំងពីរនាក់ ។
៦៥-ស្រេចលាលោកគ្រូទៅនៅផ្ទះ　ឡើងទៅសំពះម្តាយរាក់ទាក់
រៀបទីឱ្យកូននៅសំណាក់　ពុំមានឱ្យអាក់ចិត្តឯកឡើយ ។
៦៦-រៀបបាយរៀបទឹកទីដំណេក　កន្ទេលឱ្យដេកពូកខ្នល់ខ្នើយ
ឯកចូលទៅដេករួចស្រេចហើយ　តែចិត្តពុំស្បើយសោកដល់ស្រី ។
៦៧-លុះល្ងាចឯកក្រោកពីនិទ្រា　សែកដាស់គាថាទិសប្រាំបី
ហៅព្រាយកុមារមកឆាប់ក្រៃ　ហើយចរចេញរៃដល់ផ្ទះទាវ ។
៦៨-ឯទាវមៀងមើលឃើញអ្នកឯក　លួលួះចម្លែកឈរនៅក្រៅ
ស្គាល់ជាអ្នកប្រុសនោមស្រងៅ　ស្រែកហៅមេនោមកមើលផង ។
៦៩-អង្គុយនិត្យនៅនាបង្អួច　ក្នុងចិត្តកើតគួចភក្ត្រសៅហ្មង
ទន្ទឹងរឹងថប់ក្រៃកន្លង　លុះឯកដល់ហោងបានស្បើយទុក្ខ ។
៧០-ទើបឯកឆ្លាស់ឆ្លើយឆ្លងវាចា　ថាហៃប្អូនភ្ងានាងបានសុខ
ឯបងនេះសោតសឹងកើតទុក្ខ　តាំងពីឈមមុខទុក្ខបងធ្ងន់ ។
៧១-ដ្បិទបងបានឃើញអាចិប្រស្នា　ប្អូនមាសកាលណាហាក់ទុជិន
ឯក្នុងទ្រូងបងអាក់អួលអន់　ស្មើរក្សយ័ជីពជន្មបងជាម្តង ។
៧២-ស្លាបារីស្រីចងជាប់ជាគូ　បងស្រាយមិនយូរឃើញហើយហោង

ថាប្អូនមិត្រមាសថ្លៃទងរង ប្អូនមេត្តាបងចង់មេត្រី ។
៧៣-ជាគូរួមរ័ក្សស្ម័គ្រមនោរម្យ ជាប្ដីឧត្តមសមជាតី
ចងចាំចិត្រជាប់ជាមេត្រី ហេតុនោះឯងនៃទើបបងមក ។
៧៤-ចូរប្អូនមិត្រមាសកែវទទួល ព្រើសព្រួចស្រាកស្រួលកុំនៃនក
ត្រូវទាំងជតាវាសីមក នាងចុះមកយកបងជាប្ដី ។
៧៥-នាងទាវស្ដែងស្ដាប់ពាក្យឯកជាក់ ឃើញជាស្មោះស្ម័គ្រទាក់សំដី
ព្រើព្រួចកើតក្ដួចចាប់បេតី ជាតិជាដើម្បីប្ដីកំសត់ ។
៧៦-ឆ្លាស់ឆ្លើយពីពារតតបទៅ ថាអ្នកនិត្យនៅទីជនបទ
ស្រុកទេសដំបន់តើសន្មត ត្រង់ស្ថានកំណត់នៅត្រង់ណា ។
៧៧-ទាំងនាមខ្លួនអ្នកតើឈ្មោះអ្វី ចូរអ្នកស្រដីប្រាប់មកវ៉ា
បានជាអ្នកមករកប្អូនភ្ងា អ្នកមានវាចាថាប្អូនផ្ដាំ ។
៧៨-ឯឯកឆ្លាយឆ្លើយតតបទៅ ថាហៃប្អូនពៅស្រស់ស្រងាំ
ប្រស្នាម្លូស្លាបារីផ្ដាំ ពាក្យពេចន៍សាំទាំឱ្យបងមក ។
៧៩-ថាប្អូនខ្លីមខ្លួននាងទទួល រៀបរងស្រាកស្រួលចូលចិត្រយក
ជាគូមូលមិត្ររួមរ័ក្សរក ហេតុនេះបងមករកប្អូនស្រី ។
៨០-ឯខ្លួនបងនេះកាលដើមឡើយ ប្អូនអើយនៅស្រុកហៅភូមិថ្មី
ពីក្មេងពុំទាន់ដឹងសេចក្ដី បីតាមាតាលោកឱ្យឈ្មោះ ។
៨១-ចៅទុំសក្តិសមនូវរូបា នៅវត្តតីម៉ាគ្រូពីគ្រោះ
ប្រែជាចៅឯកប្លែកទាំងអស់ នៅទីវត្តនោះឈ្មោះតែបង ។
៨២-ឥឡូវនេះហើយទើបមកយល់ ឱប្អូននិមលរត្នស្នេហ៍ស្នង
កាលថ្ងៃទេស្នាឱ្យស្ដាប់ម្ដង ចិត្របងចងចាំកាលនោះណា ។
៨៣-ហើយលាលោកគ្រូប្រោសឱ្យសិក្ខ នៅវេលាព្រឹកចាកសិក្ខា
ហើយថ្វាយបង្គំចរយាត្រា វិលមកគ្រឹះហាឱ្យទាន់ចិត្រ ។
៨៤-ឥឡូវចូរប្អូនមាសទងរង រៀបរុងយកបងរួមស្នេហ៍ស្និទ្ធ
ជាគូកំពុងវង្សរួមរឹត សូមទាវអាណិតអាសូរបង ។
៨៥-មួយសោតខ្លួនបងគ្មានពំនឹង ពំនាក់ទីពឹងជាគូគ្រង

ចូរប្អូនមិត្រមាសថ្លៃទងរង
រៀបរុងទុក្ខបងឱ្យរសាយ ។

៨៦-ឯទាវឆ្លាយឆ្លើយតបទៅថា
ធ្វើហាក់មាយាដូចនឿយណាយ
ធ្វើជាមិនស្គាល់មិនមានស្តាយ
តោះតើយនិយាយសាកសួរទៅ ។

៨៧-ថាខ្ញុំមិនបានស្គាល់ជាក់លក្ខណ៍
ពីឈ្មោះនៃអ្នកប្រុសឆោមឆ្លៅ
ពីកាលថ្ងៃនោះខ្ញុំចេញទៅ
ស្តាប់ទេស្នានៅផ្ទះលោកតា ។

៨៨-ពុំបានឃើញអ្នកណាស្រដី
រសរុងសំដីសងវាចា
ឃើញតែអ្នកនេនឯកថ្លៃថ្លា
លោកមកទេស្នាថ្ងៃនោះឯង ។

៨៩-ចូរអ្នកដោះចាកចេញទៅក្រៅ
កុំអ្នកសៅដៅលកលលេង
ចៃចង់ខ្លួនខ្ញុំនេះជាល្បែង
ខ្ញុំមិនម្នាក់ឯងមានមាតា ។

៩០-ថាបើអ្នកមកនឹងចង់បាន
គួរតែរិលថ្កានរកមេបា
ឱ្យដើរដោយផ្លូវត្រូវមាត្រា
ខ្ញុំឥតបើថាណាអ្នកថ្លៃ ។

៩១-អ្នកដើរចូលមកយកខ្លួនឯង
អ្នកលួចលបលៃដូច្នេះនៃ
ហាក់ដូចខ្លួនប្រុងទុកសំច័យ
គ្រាន់តែប្រុសថ្លៃដើរមកលេង ។

៩២-អ្នកឯកឆ្លាស់ឆ្លើយតតបទៅ
ថាហៃប្អូនពៅនាងចេះចែង
ដោះសារខ្លួននោះស្អាតឱ្យស្អាតផេង
ម្ល៉េះហើយបងឯងយកឱ្យបាន ។

៩៣-នាងទាវស្តាប់ជាក់ពាក្យអ្នកឯក
អាណិតពន់ពេកចង់រួមស្ថាន
ប្រាប់ថាបើអ្នកបើកទ្វារបាន
ខ្ញុំហ៊ានទទួលយកជាប្តី ។

៩៤-ថាបើអ្នកបើកទ្វារពុំបាន
ជាក់ជាពុំមែនគូបេតី
ចូរអ្នកត្រឡប់ទៅវិញខ្មី
ខ្ញុំនឹងយកថ្វីឱ្យងាយៗ ។

៩៥-កាល្មោះអ្នកឯកស្តាប់ជាងជាក់
ឃើញចិត្រទាវស្ម័គ្រចង់រួមកាយ
ត្រេកអរសាទរធូររីករាយ
សែកហៅមេព្រាយបើកទ្វារបាន ។

៩៦-នាងទាវឃើញឯកបើកទ្វារបាន
ប្រះទៅលើខ្នើយកើយសម្រាន្ត
យកភួយដណ្តប់គ្របអស់ប្រាណ
ធ្វេសទ្វេវិញ្ញាណភ្លេចស្មារតី ។

៩៧-អ្នកឯកផ្តេកផ្តិតចូលទៅទៀប
ដាក់ដៃទៅស្ទាបអង្អែលខ្មី
សរសើរដំណើរប្អូនពីសី
នាងល្អពេកក្រៃរកផ្ទឹមគ្មាន ។

៩៨-នាងទាវប្រែប្រាណធ្វើជាភ្ញាក់
ដឹងស្មារតីជាក់ធ្វើជាអៀន

ក្រោកឡើងសញ្ចប់ជ្រប់ស្រមៀន ផ្ចប់កៀនរាំងននឯកឱបដាប់ ។
៩៩-អ្នកឯកញញឹមថើបភក្ត្រា លោមថាហៃប្អូនមាសចំណាប់
បើប្អូនមិត្រមាសមិនរង់រ៉ាប់ បងនិងត្រឡប់វិលទៅវិញ ។
១០០-នាងឮអ្នកឯកលាទៅវិញ ក្នុងចិត្រម្ដូម៉ៅស្ដីពុំចេញ
ពុំចង់ឱ្យឯកបែកចេញទៅវិញ ទារចេញមកចាប់ផាហ៊ុមទុក ។
១០១-អ្នកឯកយល់នាងព្រមស្រាកស្រួល ឯកឱបផ្ដេកផ្ទួលថើបញីញក
រួមរក្សមនោរម្យសមសាន្តសុខ ស្បើយទុក្ខស្បើយថប់ក្នុងចិន្ដា ។
១០២-អស្ចារ្យព្រះពាយផាត់ពពក នាគរាជលូនមកជ្រកគុហា
ទឹកជោរពោរពាសរងរុក្ខា ត្រែងត្រាវលាយរំលំទៅ ។
១០៣-រលកបក់បោកខ្ទប់មាត់ច្រាំង ពពុះសោតបាំងមាត់ពាមក្រៅ
កម្លាំងនាគលូនជូនទឹកទៅ ខ្ទប់នឹងកោះហៅមល្លិកា ។
១០៤-ទាំងពីរភិរម្យសុខសប្បាយ ស្គាល់រសជាតិកាយព្រីរោមា
ផ្ដេកផ្ទិតជួយជិតចូលនិទ្រា ទៀបព្រឹកឯកលាទៅទាំងទុក្ខ ។
១០៥-ឯកទារតែងទៅមករកគ្នា លុះត្រីមាសាបានជាសុខ
ដែលកើតហេតុកើតកលិយុគ ដើរច្រៀងសព្វស្រុកសព្វភូមិស្ថាន ។
១០៦-ឈប់ស្នេះនៅនេះនឹងពណ៌នា សម្ដេចរាមាមហាក្សត្រក្សាន្ត
ស្ដេចគង់ស្រះកែវសម្បូរបាន ឮល្បីអំណាចគ្រប់នគរ ។
១០៧-ស្ដេចគង់ប្រសើរលើប្រាសាទ សម្ដេចនរនាថសុខសាទរ
ទេពីស្នំស្និទ្ធគាល់រីករវរ នាម៉ឺនកុះករគាល់តៀបត្រា ។
១០៨-ស្ដេចមានតម្រាស់ត្រាស់ទៅខ្ទី នៃរើយតម្រួតចូរអស់គ្នា
ឯងទៅប្រាប់អក្ខរៈចិន្ដា ឱ្យតែងឱង្ការចេញទៅប្រាប់ ។
១០៩-ឧកញ៉ាអរជូនជាស្ដេចត្រាញ់ ឥឡូវថាអញអ្នកចង់ស្ដាប់
ចម្រៀងដែលច្រៀងយ៉ាងចំណាប់ រើយឱ្យឆាប់ៗនាំមកថ្វាយ ។
១១០-តម្រួតក្រាបលារាចេញទៅខ្ទី ទៅដល់អាល័ក្សជាតួនាយ
ថ្លែងតម្រាស់ក្សត្រពណ្ណរាយ អក្ខរៈខ្វល់ខ្វាយតែងឱង្ការ ។
១១១-ស្រេចហើយប្រើទូតឱ្យចេញទៅ ស្រូតរូតដល់ខែត្រត្បូងឃ្មុំណា

អញ្ជើញរាជស័ព្ទប្រញាប់ការ
១១២- ហើយទើបលាកលាព្រះឱង្ការ
ទើបប្រើភ្នាក់ងារមួយជាធំ
១១៣- បានដល់ភូមិមួយឈ្មោះជើងខាល
ដើរសួរអ្នកស្រុកគិតលៃលក
១១៤- មិនមានឃើញអ្នកឯណាមួយ
យល់តែអ្នកឯកថ្លែងទ្រង់ទ្រាយ
១១៥- ស្តាប់នូវសំដីក៏ពីរោះ
ច្រៀងសោតសម្លេងនោះក៏បាន
១១៦- អាជ្ញហៅឯកបានមកហើយ
មានព្រះឱង្ការឱ្យយើងដើរ
១១៧- ឯកលើកដៃឡើងក្រាបសំពះ
មានតែលោកទៅយកចៅពេជ្រ
១១៨- អាជ្ញាឮហើយប្រើគ្នីគ្នា
ហៅបានចៅពេជ្រគេចវិលវៃ
១១៩- ប្អូនអើយមានព្រះបន្ទូលមក
ចូលទៅឧដុង្គថ្វាយក្សត្រា
១២០- លុះបានជួបចូលរាត្រីស្ងាត់
ដល់ឋាននាងទាវឆើតឆោមឆាយ
១២១- ថាហៃមិត្រមាសថ្លៃបងអើយ
ឃ្លាតពីដំណែលតែងរួមរ័ក្ស
១២២- ឃ្លាតពីពូកព្រំថៀមចំខ្នើយ
ដ្បិទមានអាជ្ញាព្រះជៀស្នជ័យ
១២៣- ទុកដាក់ឱ្យជាចម្រៀងថ្វាយ
បន្ទាយស្រះកែវណាប្អូនស្រីពៅ
១២៤- នាងទាវបានឮពាក្យអ្នកឯក

ឧកញ៉ាអរជូនថ្វាយបង្គំ ។
ថ្លែងដិងវាចាការសុខដុម
នាំរាជបំរើដើររើសរក ។
នៅស្រុកកណ្តាលឈប់សំកក
សួររកអ្នកច្រៀងនៅស្រុកអាយ ។
រូបឆោមត្រទួលស្រស់ឆើតឆាយ
នៅដែនដីអាយរកផ្ទឹមគ្មាន ។
មុខស្រិលមាត់ស្រស់ស្ងួនសមប្រាណ
វោហារមិនមានអ្នកណាស្មើ ។
ប្រាប់ថាឯកើយក្សត្រប្រសើរ
យកឯកឯងតើគិតធ្វើម្តេច ។
ថាខ្ញុំបាទម្ចាស់នេះគ្មានគេច
គួខ្ញុំនេះដាច់ខាងផ្លុំបី ។
ឱ្យរត់ម្នីម្នាទៅឆាប់ខ្មី
ចៅឯកស្រដីប្រាប់ពេជ្រថា ។
ឱ្យយកពេជ្រឯងនិងអញណា
តាំងបងឱ្យជាចំរៀងថ្វាយ ។
ចៅឯកដើរកាត់ទៅពីអាយ
ផ្តាំពាក្យប្រាថ្នប្រាយឱ្យដឹងជាក់ ។
បងនឹងឃ្លាតហើយណាវរលក្ខណ៍
ឆ្ងាយពីដំណាក់ដំណេកស្រី ។
កន្ទេលស្បែកហើយខ្នើយឱបថ្មី
ចូលមកស្រដីយកបងទៅ ។
ក្សត្រាពណ្ណរាយស្តេចគង់នៅ
ឃើញជាបងទៅឃ្លាតប្អូនភ្ងា ។
ក្នុងទ្រូងស្ទើរបែកញ័រអង្គា

ដ្បិទថាមានអស់ទាំងអាជ្ញា នានាំឯកជាស្វាមីទៅ ។
១២៥-ហើយសោកថាឱអ្នកប្រុសថ្លៃ ធ្លាប់វែងមេត្រីមូលលំនៅ
ឥឡូវនេះហើយឃ្លាឃ្លាតទៅ ចោលប្អូនឱ្យនៅតែម្នាក់ឯង ។
១២៦-ចៅឯកលួងលោមថ្នើមសង្សារ ថាហៃប្អូនភ្ងាកុំចំបែង
បើជាក់ជាគូ(មក)ពីព្រេង គង់តែប្អូនឯងជួបនឹងបង ។
១២៧-ចៅឯកលាកលាចាកចេញទៅ ទាំងទុក្ខក្តួលក្តៅភ័ក្ត្រសៅហ្មង
ដើរដល់ផ្ទះម្តាយឯកហើយហោង ប្រាប់ដោយទំនងពីបំរើ ។
១២៨-ឯម្តាយអាពុកពុំហ៊ានឃាត់ កូនស្ងួនកំសត់រៀបដំណើរ
តាមចិត្រជំពោះស្មោះស្ម័គ្រស្មើ ឯកពេជ្រចុះដើរចាកចេញទៅ ។
១២៩-ចតទូកនិត្យនៅនាមាត់ពាម ទឹកហូរអន្លាមសាត់ចកស្មៅ
អ្នកឯកអ្នកពេជ្រចរចុះទៅ នារាធំនៅទាំងពីរនាក់ ។
១៣០-ចៅពេជ្រទាញប៉ីយកមកផ្លុំ ឯឯកច្រៀងផ្សំពុំមានអាក់
រាប់ស្រុករាប់កោះចន្លោះផ្ទាក់ ជ្រុងជ្រោយដំណាក់អស់មច្ឆា ។
១៣១-ចាត់ថែងលើកលេងពាក្យប្រាំពីរ ឈប់ទុកបង្ហិលពាក្យបួនណា
ឥឡូវយើងនឹងថែងចរចា អ្នកឯកច្រៀងស្នេហាច្រៀងរាប់ស្រុក ។

ពាក្យបួន

១៣២-កាលដល់មាត់ពាម ទឹកហូរអន្លាម អ្នកឯកជាទុក្ខ
នឹកដល់សង្សារ ស្នេហាជាឱក ពុំបានស្បើយទុក្ខ
រួតរឹងក្តួលក្តៅ ។
១៣៣-ស្រែកច្រៀងទៅថា ហៃទាវស្នេហា ដល់មាត់ពាមក្រៅ
ប្រសិនបានស្ងួន ខ្លីមខ្លួនស្នេហា មូលមួយមកនៅ
នឹងបងតិចរ៉ា ។
១៣៤-តាំងពីរួមស្ថាន ជួបចូលសម្រាន្ត បានធូរឱរា
ឥឡូវម្តេចឡើយ ប្រាសពីប្អូនភ្ងា ឱ្យបងកំព្រា

ឃ្លាឃ្លាតប្អូនឯង ។

១៣៥- ឱស្រណោះណា   ដល់កោះបីជា   ធារធំចិញ្ចែង
មួយកោះសំរោង   ដងក្តោងជ្រូកឯង   ដល់កោះល្វងតែង
តែងជាប់នឹងគ្នា ។

១៣៦- មានស្រុកមួយនោះ   ហៅកំពង់ចន្លោះ   ចុះបឹងព្រួលណា
មួយហៅជីរោ   ពោះពាសថ្មដា   មានឈូងមួយណា
ហៅគៀនតាផិង ។

១៣៧- មានជ្រួយតាព្រហ្ម   គេហៅទន្លេអុំ   អ្នកផងតែងដឹង
ខ្លះហៅទន្លេបិទ   ថ្មជិតសូន្យឈឹង   ជ្រួយគៀនតាផិង
ជុំនឹងស្រុកតិច ។

១៣៨- ដល់ព្រែកដូនសៅ[227]   ទើបនឹងវិលទៅ   វៀបកោះគៀនគើស
កោះកំពង់គ្រុប[228]   ភូមិដីដុះខ្សាច់   កំពង់ចាមស្រេច
លេចដល់កោះគល់ ។

១៣៩- កោះប្រលូងមែន   បើមើលមែនទែន   ធារធំយង់យល់
មានកោះសូទិន   សូបិនទសពល   ទើបនឹងវៀបដល់
កោះរកាប្រាក់ ។

១៤០- ឯកោះរកា   ចិនច្រើនដូចផ្សារ   ដើរលេងរាក់ទាក់
ឆ្លងទៅឆ្លងមក   លក់ដូរឥតអាក់   កោះគល់កោះប្រាក់
សប្បាយដូចគ្នា ។

១៤១- ប្រលឹងបងអើយ   ជ្រួយបាំងអស់ហើយ   ពុំយល់ប្អូនភ្ញា
ប្រសិនបានខ្លួន   ខ្លីមខ្លួនពុំងា   មើលអស់មច្ឆា
ហែបហែលដោយកោះ ។

១៤២- មានពាមមួយណា   លោកតែងហៅថា   ពាមផ្កាម្រេចនោះ

227Ms P. camb. 32: ដូនម៉ៅ

228Ms. P. camb. 32: កុំពង់គ្រុម

ទឹកហូរចេញចូល មិត្រមូលឡើងចុះ ត្រឹមក្បាលកោះនោះ
ពុំដែលហៅដាច់ ។

១៤៣-រីកោះសូទិន ច្រើនខ្មែរច្រើនចិន ពលព្រឹន្ទរហិច
ស្រុកនោះសប្បាយ ពណ្ណរាយស្មើស្តេច ឈ្មួញឈ្មាញដើរត្រាច់
លេចទូកតូចធំ ។

១៤៤-ឯត្រើយឯត្បូង ភូមិព្រៃរំលោង ខ្ពស់ស្តែងសុខដុម
ជាទីស្ងប់ស្ងាត់ អស់សត្វផងយំ បីដូចព្រៃធំ
ជុំសត្វបក្សី ។

១៤៥-ក្ងោក ក្ងានបោលតោក រកភត្តចំណី
កុកក្រកកុកគ្រោង ឈោងចាប់ផ្ទប់ដី ហើររកចំណី
ខ្ចីញីឈ្មោលវា ។

១៤៦-តែអង្គអញឯង ប្រាសឆ្ងាយអង្វែង ពុំយល់ប្អូនភ្ងា
ម៉្លេះសមប្អូនស្ងួន ព្រួយតែងទុក្ខា សង្រេងខ្លោចផ្សា
ទល់ទុក្ខធ្ងន់ក្រៃ ។

១៤៧-បើទាវមកវ៉ា នឹងមើលមច្ឆា កៀងគូទីទៃ
ឥឡូវបានដល់ ចុងកោះមួយនៃ អាផ្លាសោតក្រៃ
វែរាតចូលចត ។

១៤៨-ហៅស្រុកជ្រួយក្តាត់ ចូលសួរសព្វញាតិ ព្រៀងលានដោយបទ
ឯខ្លួនបងឯង ជាអ្នកកំសត់ គ្មានញាតិណាជិត
ព្រាត់ពីសង្សារ ។

១៤៩-លុះទូកចេញទៅ ដល់ស្រុកបីហៅ ភូមិមហាសៀកណា
មួយឈ្មោះភូមិជ្រៃ ព្រៃឯកើតណា ឈប់ដេកនៅនា
ស្រុកទាំងបីកោះ ។

១៥០-អាផ្លាប្រើគ្នា រកសូមមាន់ទា ឱសភ្លើងចន្លុះ
ដណ្តាំបាយស្ល អាំងខបន្ទោះ ប្រហុកបង់ស្រុស
អន្លក់ស៊ីបាយ ។

១៩១-លុះព្រឹកព្រាងស្រេច ថ្ងៃរះបន្តិច ចេញទូកប្រញាយ
កាត់ទៅក្បាលកោះ ចន្លោះមិនឆ្ងាយ មើលទៅត្រើយនាយ
ឃើញពាមជីកង ។

១៩២-មានស្រុកមួយទៀត ជិតគ្នាមកបៀត ឈ្មោះខ្សាច់ស្អិតផង
ដើរទៅដើរមក រកពាមជីកង ទើបចេញកាត់ឆ្លង
ទៅកោះកំបោរ ។

១៩៣-បានដល់អូរខ្សាច់ ថែរជ្រួយមួយលេច ដាច់ដល់ចុងអូរ
ភូមិឫស្សីស្រុក ឈ្នួញលក់ហែហូរ ស្រុកនោះសម្បូរ
អាហារភោជន ។

១៩៤-ឯត្រើយឯជើង ស្រុកនោះធំថ្កើង ឮមកពីមុន
ហៅអង្គរបាន ប្រសើរពេកពន់ ក្រឡេកគយគន់
ទៅឃើញថ្លុកជ្រៅ ។

១៩៥-ភូមិកោះតាង៉ោរ ឈ្នួញលក់កំបោរ ទាំងស្រីទាំងប្រុស
ឆោឡោរញៀវ ស្រួលស្រុះលក់ដូរ កំបោរយកទៅ
ដោយផ្ទះអាត្មា ។

១៩៦-ឯអង្គឯកឯង ឃ្លាតទៅចំបែង ខ្វែងស្រុកពីគ្នា
ព្រាត់ទាំងស្វាម្លូ បារីផងណា នេះគឺវេរា
កម្មពីព្រេងនាយ ។

១៩៧-ឱ្យថ្លៃបងអើយ ដល់ស្រុកទៀតហើយ បងអើយមិនឆ្ងាយ
ឈ្មោះត្នោតល្វាទ្រេត ទៀបនិងស្រុកស្វាយ បន្ទាបមកអាយ
ស្វាយគាតផ្ទះវាល ។

១៩៨-កាត់ជ្រោយក្រចៅ ក្រឡេកមើលទៅ ចុងបឹងផ្ទះកណ្ដាល
ស្រុកនោះសប្បាយ ឆ្ងាយដាច់ស្រយាល មានព្រៃកកណ្ដាល
វាលឈ្មោះមាត់ពាម ។

១៩៩-ស្រុកមួយក្រោមទៀត បន្ទាបប្រហៀត ឈ្មោះព្រៃកពោរាម
មួយឈ្មោះរកាទ្វា វេរាដើរតាម ព្រៃកហូរអន្លាម

ពាមកំពង់សំទៃ ។

១៦០-ស្រុកនោះទុរគម ដើមឈើសុខដុម ហៅភូមិទូរី
ខ្មែរចិនដូរលក់ ទំនិញប្រក្រតី ចេញចូលឥតបី
ស្ដីដូចបន្ទាយ ។

១៦១-ឯខាងឯជើង បើនឹងរៀបឡើង ឱ្យអស់ពីអាយ
ភូមិរកាអារ មានកោះមិនឆ្ងាយ ជិតច្រាំងពីនាយ
ឆ្ងាយពីត្រើយត្បូង ។

១៦២-មានភូមិត្រឡោក បើនឹងរៀបបោក ចាប់មកឃិតយោង
ភូមិកងតាណឹង មានបឹងរំលោង ព្រៃធំហឹតហោង
ជ្រលងព្រៃផង ។

១៦៣-រីត្រើយខាងកើត ចាស់លោកបង្កើត ឈ្មោះបាសានហោង
ចុះទៅក្រោមទៀត បៀតគ្នានោះផង ស្រុកមណ្ឌបចង
ចាំទុករៀងមក ។

១៦៤-ទៅដល់ភូមិល្វា ទេរទៀបនិងគ្នា ភូមិជ័យជុំជ្រក
ដល់ភូមិតាឯក បែរវាគេចមក ភូមិត្រាងចាប់យក
មកកោះចូរ៉ាម ។

១៦៥-រីត្រើយខាងលិច ភូមិនោះក៏ដាច់ កៀចគេចសឹងព្យាម
តាំងពីភូមិស្ដៅ ហៅព្រែកពោរាម បណ្ដោយមាត់ពាម
ភ្លាមដល់រកាកោង ។

១៦៦-កោះពីរពន្លឹក ហ្វូងសត្វរអឹក គគឹកឆាបឈោង
ចាប់អស់មច្ឆា រអាដោយហ្វូង ខ្លះធំរយោង
ទាំងហ្វូងហើរទៅ ។

១៦៧-ក្អែកទឹកទាទឹក ចុះស៊ីសន្ធឹក ដោយខ្យាច់ឈប់នៅ
ដោយពួកដោយកន បនរាហើរទៅ សំកាំងទំនៅ
ដោយមែករុក្ខា ។

១៦៨-សត្វស្មោញតបលាយ ហិចហើរប្រញាយ ចុះទៀបក្រសារ

ទុងទាំងប្រវឹក រអឹកភោក្កា ចាប់អស់មច្ឆា
ជាភត្តចំណី ។

១៦៩-រំពេក្ងាន ចាប់ត្រីតាមដាន ឆ្វៀលខ្សាច់ដាច់ដី
ដោយដងជ្រលង ទំនងផុសថ្មី ឱសត្វបក្សី
ខ្មីឃ្មាតរកស៊ី ។

១៧០-ខ្លែងអកអាអាត ហិចហើរសង្វាត ឈោងឆាបចាប់ត្រី
សកក្រឱ្យ នូវមាន់ទឹកទី ទុយទំប្របព្រៃ
ទាំងគូញីឈ្មោល ។

១៧១-ឯអស់មច្ឆា ហក់ហែលរេរា ដាលដេញកញ្ជ្រោល
ឆ្លាំងឆ្លាមហែលដល់ យល់ផ្សោតកំរោល រលកខ្មោលៗ
ពុំដែលហៅភ្លឹក ។

១៧២-ក្រពើមករ បរិបែលហែលមក៍ រកដេញពន្លឹក
ឯអស់មច្ឆា រអាក្នុងទឹក ឥតឯមានភ្លឹក
ចឹកចាប់ភោក្កា ។

១៧៣-មានត្រីច្រកែង កែសកែប្រាក់ប្រា ដងខ្មែងខ្ជប់ចាប់ចង្វា
ប្លមូប្លម៉ា ប្លមូគជ្រាត្រឱ្យន[229] កន្ត្រប់ត្រីខ្លា
ក្រមាល់ប្រាវាជ ។

១៧៤-កញ្ច្រូកកញ្ចុះ កំបុតច្រមុះ កញ្ចុះក្តោងស្វាច
ខ្ទឹងកញ្ចាក់ស្លា ប្រាក់ប្រាព្រួលចាប់ ខ្វាត់ទឹកសស្វាច
រីរាត់កន្ទុយ ។

១៧៥-កន្ត្រប់កន្ត្រង បង្ការបង្កង ដងខ្មែងពោព្រុយ
ត្រីក្អីត្រីក្អុក កំភ្លុកទីទុយ កំភ្លាញដុសព្រុយ
ក្រមាល់គល់រាំង ។

១៧៦-អណ្តើកត្រសៃ ហែបហែលរិលរៃ ពួនប្របមាត់ច្រាំង
កន្ធាយល្មេច គេចបៀតបែរប៉ាំង ខណ្ឌបៀតមាត់ច្រាំង

[229] Le 3ème vers et le 5ème de la strophe 173 ont chacun deux syllabes de trop.

ទាំងគូឈ្មោលញី ។

១៧៧-កម្មអ្វីតែអញ ប្រាសប្អូនសម្លាញ់ ពេញទុក្ខសែនទ្វី
ប្រសិនបើស្ងួន រួមរក្សទាំងពីរ សប្បាយឥន្ទ្រីយ៍
គ្មានទុក្ខទោសា ។

១៧៨-ដល់ជ្រោយមេត្រី បងផ្អកដល់ស្រី មិត្តមាសស្ងួនភ្ងារ
មើលត្រើយឯកើត អើតឃើញភូមិស្លា បើប្អូនមកវ៉ា
បានដល់យល់ស្រុកផង ។

១៧៩-ភូមិត្រាងព្រៃកប្រសព្វ ចេញស្រូតទាំងយប់ ពុំឈប់កាត់ឆ្លង
ដល់ស្វាយតាគង់ ឆ្លងពុកឫស្សី ----
---- ។ [230]

១៨០-កាត់ទៅកោះខ្សាច់ កណ្ដាលបន្តិច ធ្មេចដេកទីទៃ
ឈរឈប់សម្រាន្ត បានស្បើយហទ័យ ទូកសោតលឿនក្រៃ
ទៅដល់ខ្នុរយក ។

១៨១-លុះព្រឹកឡើងហើយ ពុំដឹងហត់នឿយ ដល់ព្រៃកលាភឈប់
ខ្លះសុំមាន់ទា ម្លូរស្លាចុះចប់ ខំរូតពុំឈប់
មកដល់កៀនឃ្លាំង ។

១៨២-អាជ្ញាម្ចីម្នា អ្នកខ្លះបោចទា ខ្លះរារកឆ្នាំង
ដណ្ដាំបាយស្ល ខ្លះខខ្លះអាំង ខ្លះបេះស្លឹកថ្នឹង
ផ្សំប្រហុកឆៅ ។

១៨៣-ឮមាន់រងាវ ឯកនឹកដល់ទាវ ទៀងទួញសុបសៅ
ថាឱប្អូនស្ងួន ខ្លឹមខ្លួនល្ហេញល្ហៅ បានជាទុក្ខក្ដៅ
ដ្បិទពៅឃ្លាតឆ្ងាយ ។

១៨៤-ប្រលឹងបងអើយ ផុតកៀនឃ្លាំងហើយ បាំងកោះស្នាអាយ
ជិតជ្រោយចង្វា បងឃ្លាតប្អូនឆ្ងាយ ទើបឃើញបន្ទាយ
ឆ្ងាយត្រើយខាងកើត ។

---

[230] Cette strophe manque deux vers.

១៨៥-មើលទៅស្វាយជ្រំ ឃើញហើយចង់យំ បងខំតែអើត
ឃើញភូមិល្វាឯម អរិយក្សត្រឯកើត ប្អូនអើយបងអើត
ងើយមើលពុំយល់ ។
១៨៦-ទន្លេបួនមុខ ដល់ហើយកើតទុក្ខ ជាឱកអំពល់
បើសិនទារមក បងឥតកង្វល់ ប្អូនអើយបងដល់
យល់តែម្នាក់ឯង ។
១៨៧-ទន្លេបួនមុខ ដល់ហើយកើតទុក្ខ ឈាមចុកដាបែរ
ប្រសព្វមកស្តែង នឹងគន់ទៅទឹក ទឹកហូរល្វែងៗ[231]
រលកបែកផ្កាត្រែង តែងជុំមច្ឆា ។
១៨៨-ប្រលឹងបងអើយ ដល់ភ្នំពេញហើយ បងឡើងលេងផ្សារ
ប្រសិនបានស្ងួន ខ្ញីមខ្លួនពុំងា នាងមកផងគ្នា
នឹងងាយដើរលេង ។
១៨៩-ពាក្យប្អូនឈប់ស្លេះ នឹងប្រែត្រឡប់ ពាក្យប្រាំពីរឯង
អ្នកឯកអ្នកពេជ្រ គិតស្រេចដើរលេង សប្បាយដោយល្បែង
កុំឱ្យថប់ពេក ។

(បទពាក្យ៧)

១៩០- ប្រាំពីរពាក្យអ្នកពេជ្រអង្វរ អស់អាជ្ញាសូមនាយមេត្តា
ចៅឯកព្រោះឃ្លាតសង្សារមកឆ្ងាយពេក ឃើញមុខចម្លែកជាងសព្វដង ។
១៩១-សូមនាយអាណិតឈប់សិនវ៉ា បើកឱ្យលេងផ្សារមើលទ្រព្យ
ឱ្យគាត់សប្បាយចិត្របានម្តង ទំនងនឹងភ្លេចគិតភរិយា ។
១៩២-ឯអស់អាជ្ញាក៏ស្រាកស្រួល ព្រាកព្រមស្រាកស្រួលពាក្យពេចន៍ថា
ថប់ក្រែងវាឈឺគ្រុនរងា នឹងខាតខូចការខុសដល់ប្រាណ ។
១៩៣-លុះថ្ងៃរសៀលទន់ត្រជាក់ ឯកពេជ្រពីរនាក់ឡើងទៅថ្កាន
ដើរលេងមើលអស់ចិនដាក់វាន មិនមានឱ្យខ្វះរបស់អ្វី ។

---
[231] Dans cette strophe, il y a un vers de quatre syllabes de trop.